

Niemowlęta lubią, gdy:

- schylać się do ich poziomu, aby mogły zobaczyć twarz. Daje im to do zrozumienia, że jest się zainteresowanym tym co one robią czy mówią. Ułatwia to nawiązanie z nimi kontaktu.
- powtarzać dźwięki jakie one wydają. Niemowlęta lubią wydawać różne dźwięki i cieszą się jak się je wielokrotnie naśladowe.
- śpiewać do nich i śmiać się, zwłaszcza podczas karmienia, kąpania i przewijania. Należy pamiętać, aby do nich cały dzień mówić, o tym co się robi czy widzi - „Mamusia wkłada płaszcz”, albo „To jest duży samochód”.
- nazywać rzeczy na które one patrzą lub którymi się bawią. Niemowlęta są zainteresowane odkrywaniem świata i uczeniem się nowych rzeczy, i chcą usłyszeć jak rzeczy się nazywają.

Dzieci raczkujące lubią, gdy:

- pozwolić im dotknąć i potrzymać książkę, gdy pokazuje się im i nazywa rzeczy na obrazku.
- Używasz właściwych słów zamiast mowy dziecięcej- „daj mi” zamiast „da da”, „woda” zamiast „wawa”
- poświęcić im trochę czasu aby wysłuchać co mówią - chcą one aby rodzice usłyszeli wszystkie nowe dźwięki jakich się nauczyły, nowe słowa i pomysły.
- dawać im proste polecenia do wykonania - „Idź poszukaj swoich czerwonych butów”.
- używać wiele różnych słów, mówiąc do nich - słowa o przeciwnym znaczeniu jak, „do góry” - „na dół”, „do środka” - „na zewnątrz”, słowa oznaczające czynność, jak „bieganie”, „chlapanie” oraz przymiotniki opisujące rzeczy, jak „wesoty”, „duży”, „mały”, „czysty”, „brudny”.
- zachęcać je do zabawy z innymi dziećmi - w bibliotece, na placu zabaw, w parku.

Rejonowe Programy Słuchu dla Niemowląt

Usługi Ontaryjskiego Programu dla Niemowląt sprawowane są w biurach rejonowych.

W celu uzyskania informacji dotyczących kontaktów odwiedź www.ontario.ca/Infantheating.

To order by phone:
1-800-668-9938
TTY: 1-800-268-7095

Or visit: www.serviceontario.ca/publications
Publication # 019562

Learn more: www.ontario.ca/children

Nov/2014 © Queen's Printer for Ontario

POLISH

Program Słuchu dla Noworodków (Infant Hearing Program)

Program Słuchu dla Noworodków

Dziecko Państwa przeszło przesiewowy test słuchu noworodków z wynikiem pozytywnym

Dziecko przeszło test z wynikiem pozytywnym

Dziecko Państwa przeszło przesiewowy test słuchu z wynikiem *pozytywnym* - co oznacza, że słyszy ono teraz na oba uszy.

Należy dziecko obserwować gdy rośnie

Niektóre dzieci mogą tracić słuch gdy wzrastają, dlatego należy zwracać uwagę jak dziecko się rozwija.

Pierwsze miesiące i lata życia dziecka mają duże znaczenie w rozwijaniu umiejętności językowych: niezauważona utrata słuchu jest jedną z przyczyn opóźnienia w rozwoju umiejętności językowych. Opóźnienie w rozwoju umiejętności językowych może prowadzić do problemów zachowawczych i emocjonalnych, a później, do problemów w nauce szkolnej.

Mogą Państwo pomóc dziecku w nauczaniu się języka

Większość dzieci nie ma żadnych problemów w uczeniu się języka, zwłaszcza gdy im się trochę pomoże. Mogą Państwo odegrać swoją rolę, we wczesnym wieku pomagając dziecku uczyć się mówić i zdobywać umiejętności językowe.

wymienione w niniejszej broszurze „kamienie milowe” określają niektóre etapy, na jakie należy zwracać uwagę podczas rozwoju dziecka. Podane są również sugestie co rodzice mogą robić, aby pomóc w rozwijaniu umiejętności języka. Mogą Państwo być zaskoczeni, że jest to takie łatwe i że większość tego już Państwo robią.

Etapy rozwoju

Poniższe „kamienie milowe” przedstawiają niektóre umiejętności określające postępy dziecka gdy uczy się ono porozumiewać. Podane są również sugestie co rodzice mogą robić, aby pomóc w rozwinięciu sprawności mowy i umiejętności języka. Jeśli dziecko Państwa nie osiąga tych kamieni milowych, prosimy skontaktować się z lokalnym programem nauki mowy i języka.

W wieku 6 miesięcy

- zwraca się w kierunku źródła dźwięku
- niespodziewany silny hałas przestrasza je
- wydaje różne dźwięki, w zależności od potrzeb – jestem głodne, jestem zmęczone
- obserwuje twarz mówiącego
- uśmiecha się i śmieje się w odpowiedzi na uśmiech i śmiech
- imituje odgłos kaszlu lub inne dźwięki - *ah, eh, buh*

W wieku 12 miesięcy

- wykonuje proste jednostopniowe polecenia - „usiądź”
- patrzy przez cały pokój na wskazane rzeczy
- używa trzy lub więcej słów
- używa gesty w celu porozumiewania się – macha na „do widzenia”, potrząsa głową na „nie”
- zwraca na siebie uwagę przy pomocy dźwięków, gestów i wskazywania, patrząc w oczy
- przynosi zabawki, żeby je pokazać
- „popisuje się” aby zwrócić na siebie uwagę i być pochwalone
- łączy różne dźwięki jakby mówiło – *abada badu abe*
- okazuje zainteresowanie prostymi obrazkami w książce

W wieku 24 miesięcy

- wykonuje dwustopniowe polecenia – „Idź poszukaj misia i pokaż go babci”
- używa 100 lub więcej słów
- używa co najmniej dwa zaimki „ty”, „ja”, „moje”
- konsekwentnie łączy dwa do czterech słów w krótkie wyrażenia – „Tata czapka”, „samochód jedzie na dół”
- lubi być z innymi dziećmi
- zaczyna przynosić zabawki rówieśnikom oraz naśladuje słowa i zachowanie innych dzieci
- ludzie mogą zrozumieć jego słowa w 50 do 60 procentach
- z łatwością i bez wysiłku wymawia słowa i dźwięki
- trzyma książkę w dobrą stronę i przewraca kartki
- „czyta” swoim zabawkom
- maże kredkami

W wieku 9 miesięcy

- reaguje na swoje imię
- reaguje na dzwonek telefonu i pukanie do drzwi
- rozumie gdy mu powiedziec „nie”
- osiąga to czego chce poprzez gesty, np. wyciąga ręce aby je wziąć na ręce
- uczestniczy we wspólnych zabawach, np. w chowanego
- lubi być wśród ludzi
- gaworzy i powtarza dźwięki – *babababa, dadadada*

W wieku 18 miesięcy

- rozumie koncept pojęć „wewnątrz” i „zewnątrz” oraz „włączone” i „wyłączone”
- gdy je zapytać, wskazuje na poszczególne części ciała
- używa co najmniej 20 słów
- odpowiada słowami lub gestami na proste pytania – „Gdzie jest miś?”, „Co to jest?”
- demonstruje sceny „na niby” z zabawkami – np. daje pić misiowi
- wymawia co najmniej cztery różne spółgłoski – *b, n, d, g, w, h*
- lubi aby mu czytać i oglądać z nim proste książki
- wskazuje obrazki palcem

W wieku 30 miesięcy

- rozumie pojęcie wielkości (duże/male) i ilości (trochę, dużo, więcej)
- używa niektórych form gramatycznych używanych przez dorosłych - „dwa jabłka”, „ptak lata”, „skoczyłem”
- używa ponad 350 słów
- używa słowa określające akcję – biegać, rozlać, upaść
- zaczyna na krótko uczestniczyć w kolejce z innymi dziećmi, zarówno w używaniu zabawek jak i w mówieniu
- okazuje zmartwienie gdy inne dziecko zrobi sobie krzywdę lub jest smutne
- łączy kilka czynności w zabawie – karmi lalkę i kładzie ją spać, ładuje klocki na pociąg, poczym odjeżdża pociągiem i rozładowuje pociąg
- większości słów wymawia od początku z dźwiękiem
- składa słowa dwu- lub trójsylabowe – „ba-na-ny”, „kom-pu-ter”, „trak-tor”
- rozpoznaje znajome szyldy i napisy - znak stopu pamięta i rozumie znane opowiadania

